СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 142. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 21-го червня 1938. No. 142. Jersey City, N. J., Tuesday, June 21, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: Bergen 4-1916. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ СПОРТОВОЇ МОЛОДІ У. Н. СОЮЗУ

В домі У. Н. Союзу відбулися в суботу, 18-го червня, перші збори молодих атлетів У. Н. Союзу в справі розвинення ширшого зорганізованого спортового руху серед молодих членів У. Н. Союзу.

Збори відкрив гр. Григорій Герман, заступник головного предсідника У. Н. Союзу, як атлетичний директор У. Н. Союзу, на основі уповноваження головного уряду У. Н. Союзу, і, витаючи зібраних як „Синів У. Н. Союзу", представив одних одним. На зборах зявилися члени головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, члени редакційного персоналу „Свободи" й „Українського Тижневика", адв. Мих. Пізнак та отсі представники ріжних атлетичних організацій при У. Н. Союзі: Осип В. Яцентий, предсідник; Михайло П. Починок, секретар, Василь Височанський, скарбник атлетичного клюбу „Українські Льви" в Нюарку, Ню Джерзі; Дмитро Слободян, предсідник і Юрій Слободян, скарбник Молодечого Клюбу У. Н. Союзу в Філядельфії; Йосиф Сидор, предсідник, і Іван Височанський, завідувач Мячевого Клюбу У. Н. Союзу в Сентралії, Па.; Іван Зварич, предсідник, Василь Проць, завідувач, Григорій Гриненко, капітан, та Одекса Лещишин, секретар Атлетичного Клюбу У. Н. Союзу в Вилкс Бері, Па.; Василь Гриненко з Гекенсек, Ню Джерзі.

Микола Мурашко привитав зібраних в імені головного уряду У. Н. Союзу. Збори молодих атлетів при У. Н. Союзі пригадують йому інші збори діячів У. Н. Союзу, двацять літ тому, коли, розважаючи долю У. Н. Союзу, багато діячів висказувалися з сумнівом, чи вдасться українській іміграції продовжувати У. Н. Союз по смерти першої іміграції. Збори молодих спортовців дають бесідникові надію, що такі побоювання безосновні. Бесідник бажав зібраним розвинути широку діяльність для свого здоровля й для добра У. Н. Союзу. Назва „Синів У. Н. Союзу" гарна й почесна, але вона потягає за собою обовязок працювати для добра У. Н. Союзу.

На заклик тимчасового голови зборів, гр. Г. Германа, збори уконституувалися, вибираючи його головою до переведення зборів, а Михайла П. Починка з Нюарку секретарем зборів.

Г. Герман подав зібраним правні основи існування Бейзболової Ліги У. Н. Союзу, зорганізованої його заходами на основі останнього рішення річного засідання головного уряду У. Н. Союзу. Він звертає членам Ліги увагу на те, що члени її мають бути рівночасно д о б р и м и Союзовцями, та добрими спортсменами, себто мають плекати в себе засади слушности, „сквер плей". Він спитав зборів, як вони хочуть установити організаційні основи Ліги, й збори рішили дати йому як атлетичному директорові У. Н. Союзу, повновласть створити статутову комісію („Committee on Rules and Regulations"), що має виробити основи, за якими мається вести спортові дружини при У. Н. Союзі.

З черги приступлено до вироблення програми гор ріжних дружин Бейзболової Ліги У. Н. Союзу на найближчі 4 тижні, а потім обмірковувано ріжні спірні питання між дружинами Ліги, які вже виринули на основі дотеперішнього досвіду, та видано в кожній з тих проблем відповідне рішення. В цей спосіб вирішено справу оплати для розсудника ("umpire"), покривання коштів подорожі дружин, правила гри, тощо. Всі ці питання викликали оживлену дискусію, в котрій брали участь усі приявні делегати.

Закриваючи збори, Г. Герман вказував на гарний початковий розвій атлетичної ліги У. Н. Союзу та бажав зібраним розвинути ще краще цю діяльність. Допомога У. Н. Союзу для цеї справи обмежена ухвалами конвенції, але він висказує певність, що коли молодь викаже живу діяльність, конвенція побачить цю роботу й поширить допомогу.

Прощаючи молодих делегатів, Микола Мурашко, як предсідник У. Н. Союзу, бажав їм гарних успіхів у їхньому ділі й теж висказував надію, що конвенції У. Н. Союзу, як побачать ширшу спортову діяльність, не будуть вагатися дати на розвій цеї ділянки ширшу допомогу.

ВЕЛИКА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

МАЙЛС СИТІ (Монтана). — Коло цього міста скоїлась одна з найжахливіших катастроф американського залізничого руху. Згинули в ній щонайменше 29 осіб, а 65 були важко ранені. 20 осіб пропали; з них певно багато знайдеться між неживими.

Катастрофа скоїлася через те, що поспішний поїзд залізниці Милвокі вїхав на міст на ріці Монтана, підмулений зібраними водами. Міст обірвався й увесь поїзд влетів у ріку. Льокомотива вдарила об стовпи моста й розбилася. Згинула передовсім вся обслуга поїзду.

ЗНАЙШЛИ ОСТАНКИ ЛІТАКА.

Ось усе, що лишилося з велитенського лінійового літака, що пропав по дорозі безслідно ще 1. березня. Ці останки знайдено на високім гірськім хребті в Національним Парку Йосеміті в Каліфорнії. Знайдено теж останки 9 осіб, що згинули в катастрофі.

ЗМОТОРИЗОВАНІ ЗЛОДІЇ КУРЕЙ.

В деяких околицях, положених на північ від Гамбурга, траплялися в останніх часах доволі часто крадіжі курей. Усі крадіжі відбувалися вночі. Щойно по довшім часі поліції вдалося виновників арештувати. При цій нагоді виявилося, що злодії „працювали" на мотоциклах, щоб мати змогу якнайшвидше „звіяти".

Найважніше те, що злодії не мали спільників у ні одному селі і вони вибирали собі щойно підчас переїзду через село відповідний „обєкт" для своєї діяльности. У такім принагіднім виборі мали вони просто неймовірну вправу. Спіткнулися вони зовсім припадково, коли один із селян, який вертався пізно вночі додому, запримітив мотоцикли з погашеними світлами, які стояли теж перед неосвітленим домом. Він зчинив алярм і тоді злодіїв, які мали на совісті більш як 50 виступів, арештували.

МАЛОЛІТНІ ВОЛОЦЮГИ В КОВНІ.

По вулицях Ковна волочилися в останніх часах цілі банди хлопців, що дуже давалися в знаки мешканцям столиці Литви. Вони були зорганізовані в банди, які з великим нахабством, особливо у вечірніх годинах та у віддалених дільницях міста напаствували прохожих. Недавно ковенська поліція зробила облаву на цих малолітніх волоцюг, і з тих, яких притримала, 15 відіслала до дому поправи.

РОЗЛАД У ЛЕНІНГРАДІ.

„Ленінградська Правда" пише про „великий упадок найкультурнішого та найбільш европейського з усіх міст Росії — Ленінграду". Шпиталі та міські лічниці в оплаканому стані. Бракує лікарів та допомічного персоналу. Санітарних приписів ніхто не виконує. Нема найменшого порядку ні дисципліни. Найгірше представляється справа дитячих шпиталів. Міста не відчищують. Сміття не вивозять, а вулиці та канали стають збірниками відпадків та розсадниками зараздів і хоробоворчих бактерій.

МАЛА ДІВЧИНКА ЗЛОВИЛА ВЛОМНИКА.

В Римі зловили недавно дуже небезпечного вломника, завдяки незвичайній холоднокровності і притомности думки малої дівчинки.

Джені сиділа одного дня сама вдома, коли раптом почула в сусідній кімнаті підозрілий шелест. Дівчинка не злякалася, тільки спокійно зійшла до голію віллі і зателефонувала по поліцію. Коли верталася знову до своєї кімнати, стрінула на сходах малого елегантного чоловіка, якого (зовсім справедливо) підозрівала, що саме він є вломником.

Не виявляючи найменшого страху, дівчина заговорила до непрошеного гостя і почала ставити йому ріжні запити, щоб хоч кілька хвилин довше його задержати. Вломник, збентежений добрим настроєм дитини, почав вести з нею розмову. Та на свій превеликий перестрах він запримітив по хвилині, що до віллі входить поліція і що молоденька, симпатична розмовниця показує на нього як на вломника. Після переведеної ревізії виявилося, що вломник забрав із цілого дому готівку. Його вже віддавна шукала поліція, підозріваючи, що він був виконавцем багатьох вломів.

ВТРАТИ З ПРИЧИНИ СТРАЙКІВ.

В квітні було в Канаді 15 страйків, які потягнули за собою втрату 17,548 робучих днів. У тих страйках брали участь 2,874 особи. У березні було 19 страйків, у яких брали участь 2,406 осіб. Понад 80 відсотків утрати часу внаслідок страйків спричинив страйк таксівок у Торонті, страйк моряків на пароплавах на Великих Озерах і на ріці св. Лаврентія та страйк робітників у тартаках у Форт Френсис в Онтеріо.

ВЖЕ Й ОФИЦИРИ ВТІКАЮТЬ.

З пристані Мурманськ утекли 17 совєтських старшин, які плили моторівкою. Ті старшини стрінули німецький корабель і плинуть тим кораблем до Німеччини, не бажаючи вертатись до СССР.

НІМЦІ ХОТІЛИ КУПИТИ КАНАДІЙСЬКИЙ ОСТРІВ.

У канадійських політичних кругах наробила шуму чутка, що німецький промисловий трост задумує купити острів Антикості в заливі св. Лаврентія, на північ від Нової Скоції. Цей острів має великі ліси й німці хотіли його купити, щоб вивозити дерево до Німеччини. Власником цілого острова є Консолідейтед Пейпер Ко.

У справи вмішалися нададійські політичні круги, підозріваючи, що німці хотять набути острів для військових цілей. Цими днями піднесли справу в домініяльнім парляменті консервативний лідер Бенет і провідник С. С. Ф., посол Вудсворт. Бенет сказав, що німецькі торговельні знавці були властиво перебрані німецькі официри. Вудсворт поставив внесок, щоб уряд винаслив і викупив острів з приватних рук. Премієр Кінг запевнив, що острів ніколи не перейде в руки чужої держави.

ХОТЯТЬ ДАВАТИ ДОПОМОГУ ТІЛЬКИ ГРОМАДЯНАМ КАНАДИ.

На річній конвенції Унії Албертійських Муніципалів мають поставити резолюцію, щоб допомогу для безробітних давати лиш тим, що вродилися в Канаді або прийняли британські громадянство.

Інша резолюція буде домагатися, щоб отаксовано посілості, приналежні до домінії або провінції по містах і селах за податки; щоби просити албертійський уряд увести в життя систему безплатних ліків або безплатного обезпечення здоровля, а також щоб частину податків від спадщин, які стягає провінція, віддати містечкам і селам для „місцевих цілей".

КУРКА ХОТІЛА БУТИ МАТІРЮ КОТЯТ.

На фармі Матея Тілена, недалеко Милк Ривер (Канада), сидяча на яйцях квочка покинула гніздо й заопікувалася трьома котятами, що знаходились недалеко. Цілий день боролась вона з кіткою за посідання котят і завзято її проганяла, накривавши малих крилами. Вкінці, щоб запобігти виголоджуванню котят, треба було їх силою забрати від квочки і передати правдивій матері.

ЗАМІСЬ СТАЛІНА — ГРАМОФОНОВІ КРУЖКИ З ЙОГО ПРОМОВОЮ.

На виборчому вічу у Тифлісі, скликаному у справі виборів до найвищої ради грузинської республики, після того, як ухвалили виставити кандидатуру Сталіна у столиці Грузії, група робітників звернулася з проханням, щоб Сталін як перший кандидат до найвищої ради Грузії приїхав до своєї тіснішої батьківщини та виголосив промову до своїх виборців. Влада грузинської републики стримала висилку телеграми до Сталіна у цій справі, мотивуючи це тим, що Сталін занятий працею для цілого СССР і не може приїхати до Тифлісу. Зате робітникам клюбам надіслали грамофонові кружки з промовою большевицького диктатора, які він виголосив у грудні 1937 р.

РОЗПОЧАЛИ НОВУ ГОСТРУ І ЗАГАЛЬНУ ЧИСТКУ В УКРАЇНІ

МОСКВА. — Американський кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" подає обширний звіт про вже розпочату нову чистку „націоналістичних" елементів в Україні. Він виразно заповідає, що та чистка буде дуже гостра, що вона досягне своєю рукою і тих, що досі „чистили" і виступали в ролі льояльних прислужників Сталіна і Москви. Чистка обійме всі уряди і людей ріжних ранг, від найвищих до найнижчих. На самім початку усунено 10 комуністів, що займали високі уряди. Це найновіші й найголовніші „вороги народу". Совєтська „Правда", доносячи про ті усунення, за якими підуть розстріли чи тюремні кари, підкреслює, що це тільки початок генеральної чистки, що має очистити Україну від ворогів.

Україна протисовєтська від самих початків.

Американський кореспондент стверджує далі, що Україна є відома з того, що в ній є сильний український націоналістичний дух від самих початків революції та що цей дух є протисовєтський. Він потверджує, що Москва переводила досі в Україні ріжні чистки, якими намагалася винищити цей націоналістичний дух. Для тої самої цілі призначено тепер для України москвина Никиту Хрущова, що є „стопроцентовим сталінцем".

Україна держава сама в собі.

Той самий кореспондент подає далі, що Україна має для Совєтів величезне значіння через свої величезні природні багатства, бо видає багато збіжжя, заліза і вугілля, а крім того має морські пристань Одесу, що ніколи не замерзає, а це є дуже важне. Україна, пише Г. Дені, є сама собою — імперією. Є це та земля, через яку піде евентуальний наступ на Совєти.

Згадує за страшний голод.

Далі Дені, пишучи в Москви, подає, що безоглядна колективізація в Україні довела цей край у 1932 році до страшної голодової катастрофи, яка коштувала Україну масу людських жертв.

Доля тих, що чистили.

При кінці згадує ще Дені за тих, що їх досі Москва призначувала для чисток, як про Постишева, якого ще не так давно величали „Сталіном України", та Косьора. Обидва вони тепер в неласках. А про Постишева навіть не знати, де він перебуває і чи ще живе.

БОЇТЬСЯ СТАТИ ДРУГОЮ ЕСПАНІЄЮ.

ВАРШАВА. — Американський кореспондент, описуючи теперішнє положення Польщі, стверджує, що вона має тепер сильну армію, а її уряд намагається побороти безладну польську вдачу і заставити поляків думати і поступати як державницька нація. Та проте всі відчувають, що положення Польщі непевне, бо якби тільки дійшло до згоди між Росією і Німеччиною, то прийшло би певно до нового поділу Польщі.

Згадує за українців.

Кореспондент підкреслює, що тяжко зрозуміти польську внутрішню політику. Польща настає, щоб жменька поляків у Чехословаччині мала автономію, а глуха на домагання національних меншин у себе вдома, себто на домагання українців і жидів.

Тяжко жити селянам.

При кінці згадує кореспондент, хоч сам симпатизує з Польщею, про незавидну долю селян у Польщі, з яких 5,000,000 ледви животіють, та про 3,500,000 жидів, з яких міліон стоїть перед голодовою смертю. Ось ті тяжкі проблеми розвязує Польща тепер тим, що доражає людям емігрувати до чужих країв.

СЕНЗАЦІЙНА ПОГОЛОСКА.

ПРАГА. — Американський кореспондент Г. Нікербокер подає, що німецький амбасадор у Москві, Шуленберг, старається дійти до згоди зо Сталіном. Ту поголоску заперечують як у Москві так і в Берліні. Та це Нікербокера не переконує. Він каже, що Шуленберг є сторонником політики Бісмарка, що був завжди за союз Німеччини з Росією. Крім того Шуленберг іще тепер тішиться великою популярністю серед німецьких генералів.

Є З КОГО І З ЧОГО БРАТИ СОБІ ПРИКЛАД.

ТЕШИН (Шлеськ). — Поляки, що живуть під Чехословаччиною, ухвалюють резолюції, в яких подають, що вони не мають чого бути льояльними до Чехословаччини і святкувати 20-ліття чехословацької республики. Заявляють, що вони співають тільки свої, польські пісні, згідно з кличем: „Чий хліб їси, того й пісню співай". Ось тому, кажеться в резолюціях, співаємо тільки польські пісні, бо їмо тяжко запрацьований нами польський хліб, і то — на польській землі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ЩЕ ОДНА ПИТСБУРСЬКА УГОДА?

„Ню Йорк Таймс" доносить з Праги, що в чехохословацького премієра Годзи зявився на авдієнції Геровський, „провідник американських русинів", та предложив йому низку „просьб" про адміністраційні бажання русинів. Сповнення цих „просьб" причинилосяб до самоуправи русинів.

Годза, каже далі донесення, заявив готовість приступити до дальшої реалізації автономії через приспішення скликання сойму. Він одначе вказав, що ріжним місцевим ґрупам русинів треба наперед прийти до якогось порозуміння між собою. Вже з самої непевности донесення видно, що й самий „Ню Йорк Таймс" не приписує цьому фактові такої ваги, яку дехто міг добачувати з телеграфування вістки з Праги до Ню Йорку. Нема сумніву, що газета бажала просто донести щось про „гом боя": „After all", Геровський називає себе провідником русинів, але провідником американських русинів, отже треба за нього написати: може справді хтось з американських русинів цікавиться, що там „бой" робить вдома.

Ці „американські русини" не мають нині такого великого впливу на перебіг подій у краю, з котрого вони вийшли, і голос Геровського, чи когонебудь там іншого не багато заважить. Вмішування іміґрантів із Закарпаття в політичну долю краю скомпромітоване основно ще від часу, як в їх імені адв. Григорій Жаткович зробив у Питсбургу 12. листопаду 1918. року угоду з Масариком про прилучення Закарпаття до Чехословаччини під умовою автономії. Не зважаючи на вічні домагання в краю й на іміграції, чехи цеї умови й досі не виконали. Ще менше реальних вартостей до вирішення долі Закарпаття може дати вмішання американських іміґрантів у теперішню хвилю, коли розвій національного почування на Закарпатті пішов зовсім відмінною дорогою, ніж він ішов, і ще досі йде, на еміґрації з Закарпаття в Америці. Наші браття на Закарпатті набирають уже масово української національної свідомости, і набирають її так скоро, що вже питання найближчої будучности, коли ця свідомість залле народні маси зовсім так, як вона залила українські народні маси в інших частинах України.

Геровський не має нічого спільного з цим загальним народнім рухом і його заходи вмішуватися в справи Закарпаття очевидно не є в інтересі Закарпаття, а в інтересі ґрупи, що стоїть, наприклад, за вживання не народньої мови населення, а літературної мови Московщини. Вмішування цеї ґрупи в справи Закарпаття, та ще з Америки, може лише помішати природній хід розвою Закарпаття.

Таке вмішування дасть чехам знову нагоду „пускати русина на русина" і вижидати з заведенням автономії аж до часу, як вони погодяться, себто безконечно, бо самим чехам усе вдається висувати наперед якогось оборонця русинів чи вуйка з Америки, що захоче людям на Закарпатті накидати свою волю, наче вони були божі сотворіння без своєї волі.

ДІЙСНО ЦІКАВІ ЧИСЛА

Польська преса в старім краю, як і тут в Америці, розписується про делеґацію, яка прибула з „Малопольскі Всходней", себто з нашої Галичини, до Варшави, щоб нарадитись над „загальними справами", що відносяться до тої „Малопольскі". В склад тої делеґації входив між іншим і президент міста Львова.

Польська преса подає далі, що та делеґація „поінформувала" польський уряд і польські круги у Варшаві про „положення поляків" у „Всходней Малопольсце", як і про те, що діється в українськім громадянстві.

Як ті інформації виглядали в повноті, не знати. Але вистарчає вже те, що зявилося на шпальтах польської преси. А з тих польських звітів виходить, що та делеґація поїхала до Варшави, щоб там страшити польський уряд і впливові польські кола українською греко-католицькою церквою в Галичині, як теж українськими Народніми Домами, що їх будує українське громадянство по селах власним коштом і допомогою, що її дістають наші села від американсько - української іміґрації.

Делеґація жалувалася, що в українській Галичині є тільки 707 польських, себто римо-католицьких парохій і тільки 886 костелів та 1,032 каплиць, для яких обслуги є всього тільки 881 польських ксьондзів. Далі жалувалася делеґація, що на тій українській землі є тільки 1,144 польські „доми людове", бо це для неї рішуче замало, коли мається ставити противагу українству.

Делеґація подала далі, що ще й тепер є у „Малопольсце Всходней" 2,121 греко-католицьких парохій і 2,350 церков та 1,300 каплиць. І аж 2,202 українські священики! Далі делеґація ствердила, що на тій самій території є аж 1,463 Народні Доми, що є в українських руках.

Очевидно, що делеґація їздила до Варшави не на те, щоб там подати до відома польському урядові оті, як пише польська преса, цікаві цифри. Але на те, щоб дістати нові фонди на дальше польщення Галичини. А зокрема, щоб наклонити польську владу до нових репресій проти української церкви й українського духовенства. І ось тому делеґація переконувала Варшаву, що „греко - католицькі священики становлять бойовий авангард українського націоналізму". А від українського націоналізму, коли говорити мовою тої делеґації, недалеко до тероризму.

Ось так підтягає польська верхівка й українську церкву до того самого, чим є в її очах О. У. Н.

З ЦАРСТВА САТАНИ

Про те, що тепер діється в совєтській Україні, знаємо не більше, як англійці, чи німці; а навіть англійці й німці нераз мають кращі про це вісті, як ми, бо мають у совєтській Україні своїх послів, чи дописувачів. Отже треба ствердити прикрий факт, що від 1921-го року наші взаємини зо Східньою Україною не тільки ослабли, але навіть, на жаль, майже зовсім припинилися. Під цим оглядом ми стоїмо далеко позаду в порівнянні з передвоєнним часом.

Вісті, що наспівають тимчасом з совєтської України до Европи й до нас, жахливі. Руїні там не видно кінця. Колективізація рільництва довела країну до крайньої нужди. Вона викликала також масовий голод. А наслідком цього те, що **совєтська статистика начислює тепер в Україні 8,000,000 населення менше.**

Спротив селян зломив був **Лазар Каґанович.** Він заїхав до тодішньої столиці уряду, до Харкова, й став фактичним диктатором совєтської політики в совєтській Україні, відсуваючи на дальші місця її формальних керманичів, а між ними генерального секретаря Центрального Комітету (КП(б) У) Комуністичної Партії большевиків України, **Станислава Косьора.**

По Каґановичу прибув до України **Павло Постишев.** Він мав ранґу другого секретаря згаданого комітету. Косьор став першим секретарем, а генеральним секретарем залишився на терені цілого С. С. С. Р. тільки Сталін.

Незабаром відкликали Постишева з України. Рівночасно пішли зміни на провідних місцях у Києві. Тільки місце голови Центрального Виконавчого Комітету займає дальше позбавлений усяких впливів **Г. Петровський.**

Постишев відійшов скомпромітований звязками своєї жінки - комуністки, Постоловської" з „троцькістами". Його перекинули до Куйбишева (давньої Самари) на місце секретаря тамошньої комуністичної орґанізації. Та незабаром Постишев стратив і це місце, бо викрили, що брат Постоловської брав участь у заговорі Тухачевського. Постоловську, жінку Постишева, розстріляли, а Павло Постишев перебуває тепер у Ленінграді в домі божевільних.

Першим наслідником Постишева в совєтській Україні був **Хатаєвич.** Та вже за короткий час він щез безслідно.

По Хатаєвичеві місце другого секретаря Центрального Комітету Комуністичної Партії большевиків України заняв **Кудрявцев.** Та вже зпочатку цього року попав він у неласку й став „провокатором" та „ворогом народу". Всеж за своєї влади Кудрявцев виключив з партії в самому Києві понад 3,000 комуністів. Вкінці його арештували. Рівночасно відкликали до Москви Косьора на визначне місце в центральних совєтських установах. Косьора відкликали до Москви на місце одного з чотирьох заступників премієра СССР, Молотова, та голови совєтської комісії контролі. Та тепер, 29. квітня, щез і звідти Косьор; і є чутка, що він у вязниці.

Тепер вислав Сталін до Києва одного зо своїх найближчих співпрацівників, **Микиту Хрущова.** Він став першим секретарем Центрального Комітету Комуністичної Партії большевиків України. Та скоро настав між ним і другим секретарем цього комітету, Євтушенком, затяжний спір. Цей спір покінчився перемогою Хрущова. Євтушенка відкликали до Москви. Хрущов получив тепер місце першого секретаря міського комітету партії в Києві й партійного комітету київської округи з місцем першого секретаря Центрального Комітету. В цьому характері Хрущов узявся за „чистку" в усіх місцевих орґанізаціях партії.

„Дня 8-го червня ц. р. має відбутися XIV-тий зїзд комуністичної партії України", пише І. Дригинич у „Курєрі Поранним", ч. 143 з 30-го травня ц. р. — „До того часу мають вибрати в усіх округах України нові управи партійних окружних комітетів. Тяжко якось ідуть ці вибори. Тяжко й неспокійно. В Дніпропетровську арештували секретаря окружного комітету, Прамника, в Чернигові — Михайлова, в Харкові — Максимова, а в Одесі — секретаря Кондакова, голову Окружного Виконного Комітету Гальченка, голову міської ради Черницю й багато інших. Арештували, як виявляється, не тільки українців (їх зрештою мало на відповідальних місцях в Україні), яких можна би посуджувати за сепаратизм, чи націоналізм, але й москалів, що здійснюють саме ім повірені директиви Кремля. Найправдоподібніше причиною тих арештувань є — як і з Косьором — невиповнення поручених завдань. Є, очевидно, неможливі до поборення перешкоди, бо про зусилля арештованих у напрямі виповнення цих завдань сумніватися не можна, бо зреалізування їх має ціну життя. Мусить бути дуже зле, бо впродовж року в декотрих округах України „змінили" по кілька навіть разів окружних секретарів партії, тих панів життя й смерти в округах. Всі вони щезали в таємничих обставинах без гомону. Про „зміни" говорять тільки нові, раз-у-раз інші назвища при промовчуванні попередників".

Настали також зміни в уряді совєтської України. Голова Ради Народних Комісарів, **Любченко,** позбавився, як відомо, життя. Його обвинувачували за звязки з українськими націоналістами. На його місце прийшов **Бондаренко,** але він був при кермі дуже коротко й вкінці щез. По ньому уряд совєтської України довгі місяці **не мав голови.** Аж останніми часами став ним **Коротченко,** відомий населенню Києва як нижчий функціонар „чрезвичайки" за часів революції. З приходом Коротченка настали зміни на місцях народніх комісарів: освіти, земельних справ і здоровля. Ці переміни викликали досить наявне напруження в комуністичних партійних колах, як про це повідомляють дописувачі закордонної преси. М. і. 24-го м. м. був замах на життя прокуратора київської військової округи, Калошина. Він „згинув на пості з рук ворогів".

Так тепер виглядає — говорячи побіжно за закордонними чужинними дописувачами — положення на провідних совєтських місцях у совєтській Україні. Як бачимо, **слідне там загострення большевицького режиму. Московський чобіт натискає чимраз більше безоглядно на український нарід і його життя.** Терор шаліє дальше. Московський централізм збільшений. Можливо, що це вже зеніт насилля й гнету. Можливо, що вже недалекий час остаточного провалу цього нечуваного й жахливого режиму,- царства сатани... — („Новий Час").

Е. Олександрівський.

Реклама.

До фризієра, що винайшов добре розреклямований середник проти випадання волосся і на поріст лисини, приходить лисий панок і просить слоїк тої помади.

— Чи дійсно можете мені поручити її з чистим сумлінням?

— Алеж, прошу пана, з рукою на серці. Прошу подивитися, що за буйний волос маю я тепер, а як я давніше (знімає свою перуку з голови) виглядав, заки ще не вживав своєї помади.

СВЯТОСЛАВОВА ДОЛИНА КОЛО СКОЛЯ

По смерті українського князя Володимира його держава була поділена на вісім частин між його синів і внуків. Цей звичай наших князів ділити державу був причиною великого нещастя. Брати ворогували між собою: один другому хотів загорнути його землі й звідси приходило до довгих і крівавих міжусобиць між братами. З того неладу користали сусідні народи, нападали та грабили українську землю, а князі тимчасом спорили між собою, а часто навіть самі прикликали чужих на поміч проти своїх власних братів. Таке сталося й по смерті князя Володимира. Найстарший удільний князь Святополк, людина зависна і безбожна, вбив двох братів своїх, Бориса та Гліба, бо сам хотів засісти на великокняжім престолі в Києві. Такуж долю приготовляв він і третьому братові, Святославові. Колиж Святослав довідався про вбивство Бориса та Гліба, хотів рятуватись і пустився на Угорщину. Та в горах Карпатах здогонили його Святополкові посіпаки й убили коло нинішнього містечка Сколе. До нині показують те місце, де доконано вбивства, та називають його Святославовою Долиною або Святославом.*).

Коли брат убитих князів, Ярослав у Новгороді, довідався про цей мерзенний учинок Святополка, зібрав військо та поспішив покарати вбивника. Тоді Святополк утік до польського князя Болеслава та просив його помогти йому. Болеслав радо пристав на те, злучив своє військо з військами Святополка, побив Ярослава та як переможець увійшов до Києва. В багатім Києві так добре жилося Болеславові і його воякам, що розгосподарились і не думали вертатися в свою Польщу. Та коли Святополк побачив, що Болеслав хоче собі задержати Київ, став підмовляти киян, щоби прогнали чужинців. Кияни стали вбивати поляків, Болеслав боявся ще більшої біди, тому вернувся в Польщу, загарбавши багато дорогоцінностей.

Як лише Болеслав покинув українські землі, піднявся знову Ярослав із Новгорода та виступив проти Святополка. Цим разом постигла братовбивника заслужена кара: його війська були розбиті, а під час утечі він сам також погиб без вісти.

Князя того назвав нарід за його грішні вчинки „Окаянним".

*) В місці, де ріка Опір спливається з Опірцем, коло Гребенова.

Старий жарт — ґрейцар варт.

На дворі дощ. Учителька диктує дітям. „Хто рано встає, тому Бог дає".

Опісля дивиться в вікно і говорить до себе півголосом: Але ллє, як з цебра.

— Івасю — каже, — прочитай, голосно, що ти написав.

Івась читає: Хто рано встає, ллє як з цебра.

Тайна довговічності.

Панько Кашка скінчив сто літ. Відвідали його репортери і питають, яким способом він дожив такого поважного віку.

— Бачите, панове, за перших сімдесять літ мойого життя не було ще авт, а останніх трицять літ я не виходив з хати.

О. Луговий.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

6)

Хорунжий не відповідав.

Вози остановились на широкому чотирокутнику коло церкви. Піднявся звичайний таборний гармидер, лайки і сварня вояків. Ні один не постарався випрягти коней, або бодай підкинути їм сіна. Кожний зіскакував з воза, потягавсь і рушав до темних хат. Село не подавало ніяких признак життя, мов вимерло...

— Товариші, а коней хто випрягати буде? — закричав поручник, бачучи, що коло возів мало хто вже і зістався. — Ану, випрягати коней! Швидче! — кричав уже наказуючо.

— Не бойсь, товарищ, коні не подохнут за одну ніч! — глузував хтось з пітьми.

— Нехай там товариш поручник підкине коням сіна та звільнить черезсідельники — глузував другий голос.

— Зволоч проклята! — процідив поручник. — Але і справді взявся до розпрягання й привязування коней.

Вояки тимчасом розсипалися по селу. Тарабанили в шиби вікон, а коли ніхто не обзивався, гримали прикладами в двері, одночасно викрикуючи відчинити. За хвилю в хатах запалювали світло, відсували засуви і стрівожені жіночі й старечі голоси запитувалися:

— Хто там до дверей добувається? Чого потрібно?

— Салдати, тітко, салдати! Пусти переночувати, красуня — по московськи відповідали ті, а самі гуртками по пять, по шість перлися вже в сіни, штовхаючи й трохи не збиваючи з ніг затріважених господинь.

Через яких дві години село знову вже спало. Один лиш перетомлений поручник все ще порався біля коней, та нарешті і він поплівся до якоїсь хати. Але тоді з городів, з хлівів перекрадалися до хат якісь тіні. Ставали коло хат, попід вікна і пильно наслухували, чи в селі спокійно. В темряві шелестіли шепоти:

— Чи все приготоване, сусіде?

— Егеж. На місцях! — шелестіла відповідь.

— Може і непотрібно того було; цеж обоз якийсь? — падав сумнів.

— Побачимо... Постережемо ніч! Але і всиплемо! — летить погроза.

Скрип дверей і тіні зникали.

Недалеко над рікою пугукали нічні птахи. Степ зоряної ночі готував свої несподіванки.

V.

Спокій довго не тревав. Ледве на день стало займатись і посіріла темна вулиця, як шепоти зміцніли. Та не наші, якісь чужі, ворожі. З хат нечутно викрадалися постаті в шинелях наопашки, манджали до возів, поралися там і знову верталися до хат досипляти. Ще до сходу сонця пробуджувались і чуйні господині. Цеж уже субота, останній день перед найбільшим святом у році, святом Воскресення з мертвих Христа, а може святом пробудження природи з зимової сплячки, святом Весни. Кожна господиня старається якнайкраще до нього приготуватись, наготовити крашанок, пасок та всякої їжі на посвячення, докінчити прибирання хати, та й на городі бодай іще трохи ярини посадити. Селянки кажуть: хто спізниться з яриною на один день на весні, то в осени ярина тижнями пізніше доспіватиме. Тож стараються господині, раненько встають, запопадливо цілий день працюють, а відпочинок... Відпічнуть на Великдень, святкуючи.

Та галас і лемент пішов по селу, коли господині завважили нічну роботу своїх гостей... В одної бракувало святочної одежі, у другої пропало за ніч пару гусей, в іншої знов цілий підсвинок, приготовані на свято харчі. Селянки просили москалів звернути забране добро, сварили, нарешті і кляли, та це не помагало.

— На війні, тітко, і гуска Божий дар — посміхалися москалі, коли яканебудь господиня прохала звернути украдену з яєць гуску. — Ми за вас свого життя не жалували, від германців боронили, а ви за гуску, напівздохлу, так розпинаєтесь. Хібаж ми знаємо, де вона? Може пси в ночі зїли...

І так, збуваючи жартами гнівних господинь, вояки поспішали до возів. Там уже деякі ранні запрягали коні; інші оглядали вози, чи все добре привязане. Перекидались урваними реченнями, з яких необзнайомленому годі було щонебудь зрозуміти:

— Як повезло, Васька? — запитує один по московськи.

— А нічаво — наступає відповідь Васьки. — Слямзіл.

— Добре що?

— Шинка.

— Багато?

— Фунтіков з десять буде... А ещо кусок лняного полотна взяв і кожух.

— Повезло, значить — завидує перший. — А мне, брат, пара курей досталася, і то ще страху наївся... А тобі як? — питає третього.

— А нічого... Пацятко вже печене...

— А-а!... Буде, значить, добрий обід! — потирає бородач руки.

— Ого! Нема дурних! — заперечує власник пацятка. — Я собі на дорогу постарався!... Кожний міг подбати за себе... Село багате!...

— А хахлушки тутешні якісь добрі — вставляє Васька. — Не йдуть шукати по возах, ні жалітися старшим... Усі в хатах сидять.

— Бояться... Знають, що від салдата нічого не повернеш... Що попаде в салдатські руки, то...

— Ого! Пиши пропало!

Вже москалі примощувалися на возах і збиралися рушати, але до обозу підійшли три селяни.

— Я тутешній сільський староста — відрекомендувався молодший з них.

— А нам що до того, хто ти є? — грубо відрізав йому найближчий москаль.

— Де ваш командант? Я хочу з ним говорити — не звернувши уваги на грубий запит москаля, гостро сказав староста.

— Командант? — протягнув москаль. — А лихий його знає... Тепер ми всі команданти... А тобі на що нашого команданта? — запитав усе тим же грубим тоном.

Москалі цікаво прислухувалися до розмови і стали потиху перешептуватися.

— Це я йому самому скажу, на що — кинув староста, проходячи здовж обозу.

— А ось командант! Іде з хати! — крикнув вслід москаль. — А ви, передні, поганяй там! — закричав до своїх.

Староста крикнув: „Стійте!" Сам пішов назустріч поручникові. Одначе москалі стали вирушати на дорогу.

— Пане команданте! Ваші вояки допустилися крадіжів цеї ночі — зустрінув поручника скаргою.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

А В НАС?

У Питсбургу, Па., зібралися чотири загальні краєві жидівські організації на спільну конференцію для обєднання акції цих організацій для оборони політичних прав жидів.

Серед не-жидів часто панує переконання про те, що жиди між собою так обєднані, як ніхто інший. І заклики до обєднання звичайно попереджається закликом: „Дивіться на жидів!" Робиться це все так часто, що це вказування на примір уже стратило всякий апель.

Всеж таки чи не спиталиб українці себе (навіть з нараженням себе на повторення застарілого аргументу), чи придалась би обєднана акція всіх українців для хочби деяких цілей, хочби для одної цили?

Чи не пригадати нам заклику українського жіночого журналу „Жінка" (котрому через грубий удар ворога судилося статись неначе заповітом) не витрачувати національної енергії намарне у внутрішніх спорах, а зате зібрати розбиті, розсварені групи в одну підпорядковану цілість?

ДО ЧОГО БИК НАВИК, ЗА ТИМ РИЧИТЬ.

Питання народньої єдности порушує в одній зо своїх недавніх передовиць відомий часопис „Манчестер Гардіен".

Говорить про греків. Подавши своїм читачам дві статті про утиски грецького диктатора над греками й показавши в них шкідливість диктаторських обмежень на розвій життя грецького народу, „Ґардіен" старається в передовиці знайти джерела, з котрих зродилася диктатура в греків. Питається передовсім, до яких народів належать греки. Чи до народів, у котрих є традиції свободи й демократії, чи до народів, у котрих є традиції диктатури. Історія греків показує, що в греків є старі демократичні традиції, що їх можна вважати навіть за один з народів, що придумали засади свободи й демократії. Одначе рівночасно з тим, каже „Гардіен", у греків були теж час від часу диктатори, і то не лише аж по віковій неволі греків під турками, але ще й до того часу. На думку „Гардієна", такі диктатори повставали в Греції, коли для них траплялася добра нагода, а така нагода для диктаторів траплялася серед греків досить часто, тому, що греки гарячково віддаються партійній політиці.

Через цю партійну заїлість греків виходить (каже „Гардієн") таке дивацтво, що грецький народ, один з піонірів свободи й демократії, періодично підпадає під владу тиранів.

Чи підпадуть нам ці виводи „Гардієна" про греків деякі запити про українців?

ЯКБИ МИ ВСЕ МОГЛИ МАТИ, ЧОГО БАЖАЄМО.

Про партійний дух серед українців писали вже й українські письменники. Очевидно, у поневоленого народу, що не має парламенту ні політичних партій у розумінні західньо-европейських народів, партійний дух серед українців виявлявсь інакше, ніж у тих народів. Обмежені щодо суспільних зносин до села, українські селяни, що через своє подавлююче число надають тон українському народові, виявляли партійний дух у межах села, і власне цей партійний дух малювали українські письменники.

Одним з найрізкіших образів партійного духа змалював український письменник Лесь Мартович у своїй сатирі під заголовком „Стрибожий дарунок". Представляє він у ньому наче зовсім фантастичну подію: До села сходить на приказ найстаршого українського (поганського) бога Перуна божок Стрибог, щоб заспокоїти невдоволених українців. Готов він уволити їх волі й дати їм кожне приватне, особисте бажання. Та українці, що нарікають на утиск, неправди, нужду, мають справді прецікаві думки про те, чого їм до щастя потрібно, а найхитріший з усіх просить всемогутнього божка, щоб він спалив громом його хату. Так, бо він з братом довго в гніві, а брат з ним живе під одною стріхою; як Перун спалить хату тому, хто просить, то згорить теж і хата його брата.

Правда, ми вже не погани й віримо, що ні Перунів ні Стрибогів нема, але чи не сказано тут у цій казці-небилиці деякої правди про українську гостру партійність?

КОЖНИЙ НАРОД ПО СВОМУ.

Оповідання Мартовича немовби говорило, що зробив би українець, якби так його Бог спитався, чого він собі найбільше бажає. На думку Мартовича, українець передовсім старавсяб зігнати на іншому українцеві свое партійне завзяття.

Для контрасту наведу американську анекдоту про те, що в такому випадку робилиб люди інших народів. Оповідає ця анекдота про одного жида й про одного ірляндця, що зійшли на нужду й пустилися в мандрівку. Обдерті, холодні, голодні, вони по дорозі мріяли голосно про те, якби то гарно було, якби так Бог сповнив їхні бажання. Так, хочби одно бажання, згодилися оба. І оба згодилися, що Бог їх певно не чує.

Перед ними нагло зявився Єгова й сказав: „Стійте! Ви сказали, що я вас не чую! А я не лише чую, але й сповню ваші бажання. Кожному з вас сповню одно бажання. Отже чого хочете? Мерщій!"

„Я хочу міліон долярів!" — вирвався відразу ірляндець.

„Ось тобі!" — сказав Бог, і коло ірляндця опинилися міх з золотом.

„А ти чого хочеш, жиде?" — питається Бог. „Теж міліон? Може два?"

„Ні", — каже жид. „Як можеш, Боже, дай мені за доляра фальшивих перел і пять хвилин часу поговорити з тим ірляндцем!"

МОЛОДИМ ДРУЗЯМ

Гейже ви, молоді други!
До праці спільно ставайте,
Нехай ніщо не спинить вас,
В згоді й любові єднайтесь.

Гляди, юначе, в будучність сміло,
На шлях життевий твердо ступай,
Плекай бадьорість, плекай завзяття,
Під ударом долі не подавайсь.

Будь добрим сином свого народу,
Його ідеали ти бережи,
Його героїв, його культуру
Ти над усе в світі держи.

Бо твоя юність — мов той вітрильник
На морю широкім, бурливім,
Памятай, що його доля у руках твоїх,
Будь керманичем сміливим.

Мрії крилаті у серці своїм,
Цвіт молодости ти все плекай,
Через життя-бурю у світ чарівний
До сонця правди підлітай.

Бо життя юнацьке, наче та цвітка,
Перецвите, зівяне,
Минуться літа буйні, молоді,
А скучна старість настане.

К. Маланчукова.

На все є рада.

До бідного студента приходить кравець впоминатися за гріщми, які він завинив за убрання. Тому, що студент не має грошей, кравець розлючений грозить, що не вступиться з хати так довго, доки не дістане грошей. Студент вислухав погроз кравця зовсім спокійно, а потім звернувся до своєї господині з проханням, щоб вона внесла ліжко для кравця, який не буде мати де спати.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Перший районовий зїзд у Дітройті.

Перший районовий зїзд Союзу Українок відбувся в Дітройті, в днях 14 і 15 травня ц. р. В ньому взяли участь 16 делегаток, що представляли 10 відділів. До президії переведення нарад увійшли: пані Мораль з Клівленду, голова; секретарки: А. Ганиш, до української сторінки, пані Курило — до англійської.

Пані Мораль покликала делегаток до привітів і звітів. Перша з черги зложила привіт заступниця голови централі, пані Штогрин з Філядельфії; далі пані Чорній з Клівленду, від 14 відділу; пані Зенко і Поливка з Акрону, від 7 відділу; пані Набережна з Акрону, від 9 від.; пані Хомяк і Ганиш з Гемтремк, від 26 від.; Вой і Будзал з Норт Дітройту, від 5 від.; пані Королишин і Стружовська з Дітройту, від 16 від.; пані Курило і Бойко з Дітройт, від відділу ім. Лесі Українки; пані Мураль з Клівленду, від 30 від.; пані Білоус з Дітройту, від 31 відділу. Голова централі, пані Стецько, здала звіт з діяльности дітройтської централі. Пані Ділай здала звіт зо своєї організаційної праці. Пані Алфорд, голова Інтернешенел Сентер, передала привіт від своєї організації.

Після цього заряджено перерву на обід. У другій частині програми забрала слово пані Штогрин і піддала думку, щоб негайно повідомити телеграфічно наших сестер у Канаді про подію, яка склалася з Союзом Українок у Львові, і завізвати їх до спільного протесту разом з нами. Також повідомити централю в Америці. Голова нарад, пані Мораль, покликала присутніх делегаток, щоб вони вибрали собі резолюційну комісію. До комісії ввійшли: Штогрин, Ділай, Хомяк, Шустакевич і Білоус. Їм припоручено виробити резолюції, які мали піти під голосування чергового дня та які рішено розіслати до всіх культурних держав.

Опісля була точка нарад, як організувати жіночу молодь. Головна організаторка, пані Ділай, піддала думку, що обовязком кожної матери є втягнути свою дочку в ряди С. У. По довших дискусіях ухвалено оставити цю справу дітройтській централі, а вибрати тільки молоду організаторку, яка заняласяб організуванням молоді у відділи С. У. А.

Пані Штогрин радила, щоб уладжувати якнайбільше повчальних вечерків для молоді, враз з рефератами, що освідомлялиб нашу молодь в українських справах, та щоб районова організаторка робила якнайбільше поїздок. Панна Бек поставила внесок, щоб головна централя влаштувала тримісячну агітацію для приєднування нових членок.

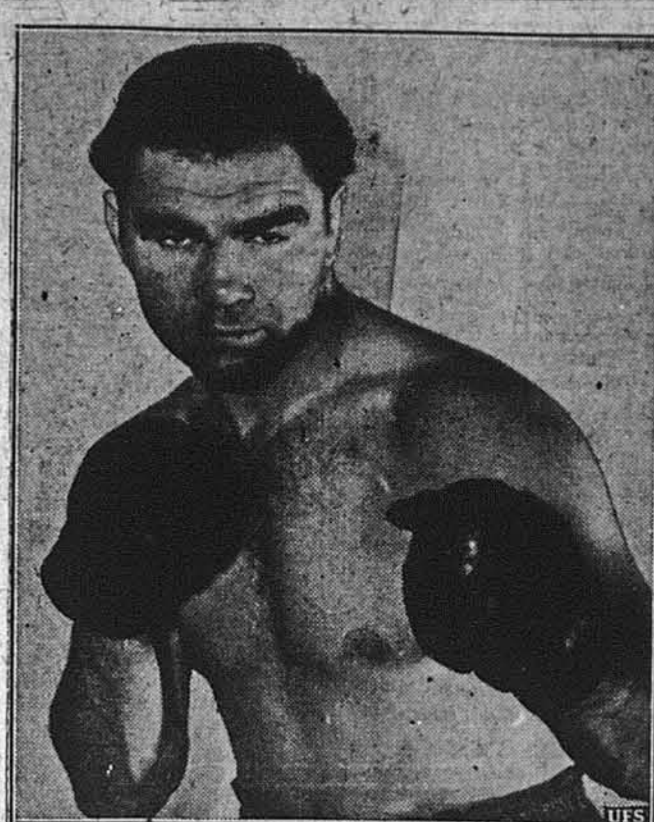
По перечитанні листа з головної централі пані Штогрин забрала слово і дала пояснення в справі всесвітнього конгресу. Вона сказала, що такий всесвітній конгрес буде можливий тоді, коли будуть представниці зпоза границі. Всі делегатки одноголосно згодились вислати запрошення до пані М. Рудницької, голови Всесвітнього С. У.

В справі Світової Вистави делегатки рішили, що вразі, якби не було українського павільону, то С. У. візьме участь у злуці з американською організацією „Віменс артс енд индустріс". Поручено централі не накладати на відділи забагато тягару. Щодо видання книги С. У., то поручено відділам надсилати матеріяли про роботу відділів і про початки нашої еміграції в даній місцевості.

Справу переступного листа для членкиь по обширній дискусії залишено для дітройтської централі. Пані Штогрин радила, щоби при організуванні нових відділів дивитися на те, щоб занадто не роздроблювати відділів. Пані Хомяк піддала думку, щоб головна централя, заки дасть чартер новому відділові, порадилась наперед з місцевою централею. Ухвалено теж надсилати організаційні фонди до централі, бо тільки в такий спосіб можна буде перевести організаційні пляни.

Одобрено також ухвалу 3-тої конвенції С. У., що відбулась у Філядельфії, в справі видавання жіночого журналу. Ухвалено звернутись до головної централі, щоб вона видала в тій справі обіжник, щоб відділи надсилали на ту ціль фонди. Висказано побажання, щоб такий жіночий журнал вийшов кілька місяців перед 4-тою конвенцією С. У. А. На тім наради закінчено.

А. Ганиш, секретарка.

ВИЗОВНИК.

Макс Шмелінґ, німецький боксер, бувший світовий чемпіон боксу, що визвав на бій мурина Джова Луиса, теперішнього чемпіона. Їх бій відбудеться в Стадіюмі Єнкі, в Ню Йорку, 22. червня. Шмелінг побив уже раз Луиса, 19. червня 1936. року, в Ню Йорку.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Жалібний вечір.

Заходом 26 і 5 відділу С. У. Н. відбувся 9. червня в салі Демократичного Клюбу вечір, яким ушановано память покійного полк. Евгена Коновальця. Забирали слово голови обидвох відділів Союзу Українок, а промову виголосила пані Курило, що була недавно в Ріднім Краю і там пізнала рідню полк. Коновальця. Пані Козаченко висказала жаль, що передові жінки не беруть участи у таких маніфестаціях, як та, яку влаштовано, бо опускають салю перед відкриттям свята. Н. Горина, предсідник від. 4. ОДВУ, подякував жінкам за влаштування жалібного вечора. Предсідник Клюбу, І. Чайківський, візвав присутніх пошанувати память полк. Коновальця повстанням з місць і мовчанкою. Потім згадав за діяльність погиблого. Ще говорили пані: Стеко, Бойко і Бодзул. Та остання візвала до збірки на допомогу вдові по полк. Коновальцеві. Зібрано $32.50. По відтягненні розходів осталося на ту ціль $26. Вечір закінчено відспіванням „Ще не вмерла" і „Не пора".

Л. Кулинич.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Вшанування памяти полк. Е. Коновальця.

Дня 12. червня відбулося заходом укр. прав. парохії та місцевого відділу ОДВУ вшанування памяти полк. Е. Коновальця. Заупокійне богослуження відправив о. Іван Палій в асисті богослова Івана Білинського. В часі панахиди піддержано почесний почот національних прапорів, а члени ОДВУ уставились біля могили. При кінці панахиди о. І. Палій виголосив палку проповідь, у якій згадав покійного полк. Е. Коновальця як речника нашої долі та недолі. При кінці візвав до жертв. Збірку перевели І. Білинський та І. Шведа. Зібрано $21.47. Призначено $11.47 для рідні покійного, а $10 на визвольну боротьбу. Опісля всі перейшли до Народнього Дому, де відбувся реферат. Голова парохіяльного комітету, п. Петро Сас, зарядив одно-хвилеву мовчанку для вшанування памяти полк. Коновальця. Реферат на тему „Евген Коновалець на тлі українського націоналізму" виголосив богослов Іван Білинський. Переповівши життя і діяльність покійного, бесідник пояснив саму суть українського націоналізму. Реферат закінчив тим, що кров полк. Коновальця зродить міліони нових борців. Програму покінчено відспіванням національного гимну.

Назагал цілість випала дуже добре. Церковний хор під проводом п. Павла Гринишина вивязався із свого завдання добре. Слід згадати про могилу, яку виконано в мистецький спосіб. В першій мірі належиться за це признання членам місцевого відділу ОДВУ: П. Сасові, І. Гринишинові й І. Шведі. Жертви зложили:

Н. Н. $2; по $1: о. І. Палій, П. Сас, І. Гринишин, І. Шведа, Н. Кравчишин, М. Марцінишин, В. Січка, О. Прокоп, Т. Гула. Гроші для рідні покійного переслано через Обєднання, а на визвольну боротьбу до Ц. У. ОДВУ.

М—шович.

ПІРВЕМО ОКОВИ!

Ще тріснe Варшава, Москва розлетиться,
Сталін і Ридз-Сімгли в безвість пропадуть,
Румунів проженуть самі буковинці,
А чехи у Прагу самі утечуть.

Український нарід пірве всі окови,
Пристане до вільних народів сімї.
Бодрися, народе, діждешся обнови,
Степи українські ще будуть вільні!

Пропаде неволя, забудуться злидні,
На місці тревоги лиш радість буде;
Тимчасом, народе, борись, не піддайся,
Бо краща будучність для всіх нас гряде.

О. Огник.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

На Рідну Школу.

Т-во „Згода", від. 20 У. Н. Союзу, переслало через Обєднання $15 на Рідну Школу в старім краю. Ця сума вплинула до товариства з пятьцентового оподаткування членів у користь Рідної Школи в краю і в Америці. Загальної суми з цього оподаткування прийшло $45. З того призначено $15 на Рідну Школу в Гемтремк, $15 на Високу Школу в Стемфорді і $15 на Рідну Школу в старім краю.

Іван Крупка, секр. від. 20. У.Н.С.

БАЙОН, Н. ДЖ.

З вінчання на Рідну Школу.

В суботу, 14 травня ц. р., громадяни Михайло і Марія Пасічники віддавали свою доньку Катерину. Було багато гостей. При добрій і веселій забаві Петро Борис попросив гостей, щоб зложили якусь жертву на Рідну Школу. Збірка принесла $8.85. Жертвували по $1: О. Пасічник, Я. Рейтар, М. Пасічник, П. Борис, Г. Сеній, М. Хандога, М. Пасічник; по 50 ц.: І. Курило, Л. Ґавазин, М. Кор; дрібними 35 ц. Гроші вислано через Обєднання.

М. В.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

БОСТОН, МАСС.

Думають над добром У. Н. Союзу й іміграції.

Наш Союз, безперечно, росте. Пережив він усякі бурі, хуртовини, всякі реформи, і ніщо йому не пошкодило. Вдержався він, мов той дуб. А під тим дубом перед бурею шукають захисту всякі пташенята. Хіба мало таких „пташенят", членів У. Н. С. та їх родин, знайшли опіку і поміч під крилами У. Н. Союзу?

Здається, що не повинно нині знаходитися багато таких осіб, які відмовлялиб на випадок нещастя і собі і своїй родині того забезпечення, що його дає Батько Союз. У нас у Бостоні в тому напрямку видно корисну зміну. Кожний, хто понабирав безвартісних паперів в інших компаніях, тепер переконався, що ті папери нічого не варт. Тепер він спішить до У. Н. Союзу, бо знає, що Союз точно і солідно виконує свої зобовязання. Союз не лиш е всилі вповні зустріти всі свої зобовязання, але він також виплачує дивіденди.

В ціли вироблення певного пляну в напрямі приєднування членів до У. Н. Союзу місцевий відділ ч. 238 скликав на 24 травня ц. р. в церковній галі збори, на які явилось велике число людей, і то як старших так і молодших. Збори відкрив предс. П. Мороз і переповів обширно ціль скликання зборів. Далі він серед великого зацікавлення розказав про зріст місцевого відділу ч. 238, до якого вступають і старші члени і молодші. Відділ зріс більше як на половину.

Зазначивши програму зборів, він попросив до слова секретаря М. Давискибу, який прочитав звіт з попередніх зборів. Приявні приняли звіт одноголосно. Далі відчитано ріжні кореспонденції від головного уряду. Була поручена справа злуки У. Н. Союзу зо „Згодою Братств". Члени ставили М. Давискибі, як головному радному, запити в тій справі, на що М. Давискиба давав точні і вдоволяючі відповіді. Всі члени висказувалися за те, щоб У. Н. Союз приняв до себе менші того роду організації і став через те одною великою українською організацією.

На тих зборах була представлена також справа Світової Вистави, що відбудеться в Ню Йорку в 1939 р. Члени годилися, що участь українців у тій виставі це не є справа самих нюйорських українців, тільки справа цілої нашої еміграції. Приявні також годилися, що треба українцям взяти участь у тій виставі, але не дуже виставну, а то тому, що тепер безробіття і тяжко буде на це зібрати гроші. Рішено в тій справі скликати ще раз збори цілої громади і порадитися, що далі робити.

Дальшою точкою нарад було зорганізування спортового клюбу при нашім відділі. В справі спорту забирала участь у дискусії наша молодь, котра розуміється на спорті та цікавиться ним. У тій справі западо рішення, щоб молодь сама скликала збори, на яких можна би було підібрати молодених провідників та заложити молодений відділ У. Н. Союзу в Бостоні. Між іншим предс. П. Мороза пояснив членам, що наш відділ рішив на річнім мітінгу ц. р. справити свої прапори.

Опісля наступила присяга урядників відділу, котрі були вибрані на річних зборах. Урядників заприсягнув гол. радний М. Давискиба, а потім предс. П. Мороза заприсягнув нових членів. Дальшою точкою нарад була роздача дивіденд усім тим членам, які до них були управнені. Перед роздачею ще раз забрав слово М. Давискиба та сказав, що ці дивіденди є наглядним доказом доброї господарки в У. Н. Союзі. Вороги У. Н. Союзу віддавна ворожили, що такої дивіденди Союз не може виплатити. А ось Союз виплачує, бо він є одною з найкращих, а може таки найкращою того роду українською інституцією на світі. Дивіденди його вручав кожному касієр Й. Бербелицький.

Ті українці, які ще не стоять в У. Н. Союзі, повинні добре памятати, що через те в першій мірі вони самі найбільше тратять. Тож не повинні відкладати цеї справи, тільки повинні при першій нагоді вписатися до цеї найбільшої української інституції.

За відділ: **П. Мороз**, предс.; **М. Давискиба**, секретар.

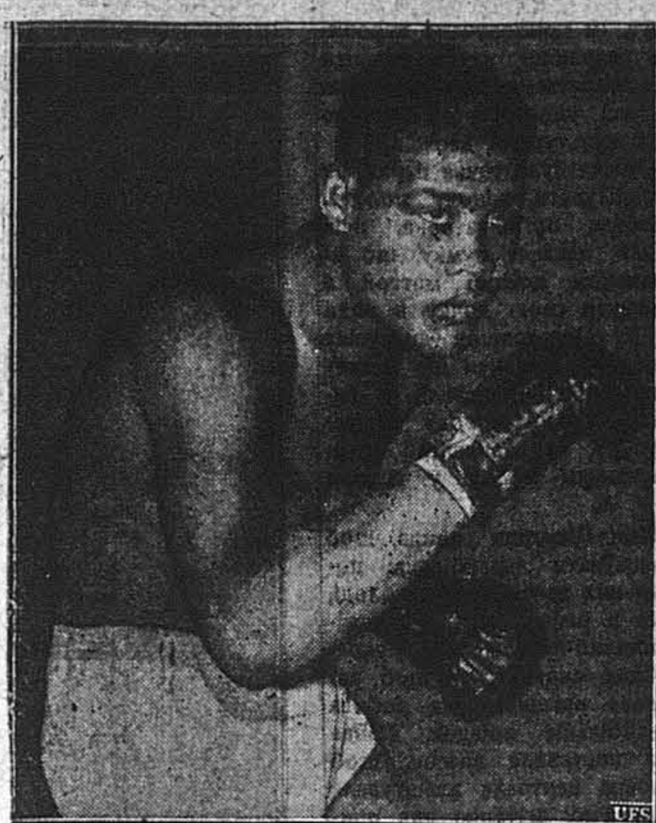
Потіха.

В келії сидить засуджений на смерть злочинець. Перед самою екзекуцією приходить до нього оборонець.

— Приходжу до вас з доброю новиною!

— Що? Чи може помилували мене?

— На жаль, ні. Але ваша теща померла і записала вам 1,000 дол. Тепер можете спокійно вмерти, бо знаєте, що всі старання вашого адвоката, всі його тяжкі труди не лишаться без гонорару.

ЧИ ВІН БУДЕ ЧЕМПІОНОМ ПО НАЙБЛИЖЧІЙ СЕРЕДІ?

Джов Луїс, мурин з Дітройту, званий „брунатним бомбером", що є тепер світовим чемпіоном боксу. Його корони хоче німецький боксер Шмелінг і справа вирішиться цієї середи.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

День Матери.

Від 1919 р. існує на Іст Сайді українська школа. Хоч не мала вона свого притулку, то громадяни старались віднаймати домівку у чужих. При тій школі зорганізував гром. Г. Кукіз Клюб Українських Дівчат. Заходом школи і клюбу влаштовано 14. травня концерт, полученний зо свяченим. Свято відкрила пані М. Стойкова, голова зорганізованих при школі матерей. Потім шкільні діти під проводом учителя Антона Когута відіграли виставу „Мамин День". Бо це свято було властиво Святом Матери. Виступали старші дівчата і малі школярі. І гарно співали й деклямували. При співах старші дівчата припинали матерям квіти. Про „Свято Матери" говорила пані Марія Кукіз переконливо й зворушливо. Присутні встали з місць на знак пошани матерям. Молоді хлопці, зорганізовані гром. Г. Кукізом до Молодечої Орхестри, відіграли низку українських пісень. А потім відбулося свячення пасок при співі „Христос воскрес". По посвяченні всі засіли з о. Мереньковом до вечері. Перше слово сказав гром. Петро Полівчак, голова „Народнього Дому", а гром. Матвій Притуляк представив історію громади від 1919 року і її старання мати власну хату. Про значіння української матери говорив гром. І. Попович, голова 8. від. ОДВУ. Пані Софія Когут дякувала матерям за те, що добре виховали діти. Пані М. Білецька розповіла про побут у Рідним Краю і про те, як там такі свята відбуваються.

Приходу було зо свята $90.04, що підуть на поправу Народнього Дому на Іст Сайді. А такого дому треба, бо громада велика і нашим дітям задалеко їхати до школи в західній частині міста. Тому забудьмо за нарікання і непорозуміння, а берімся спільно до праці. Щоби були між нами єдність і один дух і одна правда.

Гість.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Писанка на Рідний Край.

Заходом сестрицтва, Союзу Українок, бизнесменів і парохіяльного уряду укр. прав. церкви відбулося в нашій громаді спільне свячене. При святочно накритих столах зібралося багато місцевих громадян. Отець Каськів виголосив гарну промову, в якій розказав про те, що діялося колись у старім краю за панщини. Тоді польські пани віддавали наші церкви в аренду всяким Зельманам, які мали ключі від церкви й відчиняли її тоді, коли захотіли. В Америці люди мають свободу, а всетаки і тут трапляються подібні випадки.

В часі гостини приявні не забули і про Рідний Край. М. Чагарин забрав слово і попросив гостей, щоб зложили жертву на народні цілі. Зложено $11.35, які переслано через Ц. У. ОДВУ з призначенням $10.35 на визвольну боротьбу і $1 на Рідну Школу. Зложили: І. Тепер $1; по 50 ц.: К. Корніцький, М. Копербюк, Анна Кава, о. В. Каськів, Ксеня Підгородецька, Г. Бойко, Параскевія Липська, Розалія Борис, Розалія Венал; дрібними $5.50.

Петро Гук.

БОФАЛО, Н. Й.

На Рідну Школу.

Павло Володко переслав через Обєднання $13.71, котрі зібрано дрібними датками в День Матери в салі гр. кат. церкви св. Николая в часі концерту. Ці гроші призначено на Рідну Школу в старім краю.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

З протестаційного віча на визвольну боротьбу.

Отсі особи жертвували в часі протестаційного віча 6 травня ц. р.: М. Бінашевський і адв. А. Штурбельк по $3; адв. М. Пізнак з Ню Йорку й о. В. Турула по $2; по $1: Я. Дмитрів, Р. Дмитрів, В. Микитин, К. Шевчук, М. Колданський, Й. Дмитрук, К. Крук, Н. Велинтович, Мацьковська, М. Теребушка, І. Теребушка, І. Пастущин, М. Юрків, Г. Паштетник, М. Луцишин, М. Антонів, С. Федоришин, М. Сокільський, Р. Шерелис, М. Микитинський, М. Рудий, С. Николайко, В. Луців, Й. Приндей, П. Леско, В. Дорофей, Д. Мацьковський, В. Гранковський, В. Гречук, К. Воробець, Н. Морган, А. Пастущин; по 50 ц.: П. Гринів, М. Стрілець, М. Когут, Н. Грицак; дрібними $16.75. Разом $60.75. По відтягненні розходів вислано через Обєднання $15 на визвольну боротьбу.

Яків Дмитрів, голова віча.

БРОНКС, Н. Й.

Панахида по полк. Коновальці.

Преосв. еп. Богдан, одержавши в неділю рано, 29. травня, відомість про вбивство полк. Евгена Коновальця советським агентом у Ротердамі, зарядив відправлення панахиди в церкві св. Воскресення в Бронксі, Н. Й. Цю панахиду відправив сам епископ в асисті місцевого пароха о. Д. Профети.

Отець Д. Профета в часі панахиди сказав слово до віруючих про трагічну подію в Ротердамі, про ворожий наступ проти українського бойового націоналізму, про надзвичайно велику втрату, яку поніс український нарід через смерть свого провідника, бл. п. Е. Коновальця. Заразом завзивав присутніх тим більше горнутися біля національної ідеї і ще завзятіше працювати для визволення нашого народу, аж поки не сповниться та ідея, за яку впала така велика жертва.

При кінці о. Профета попросив вірних зложити добровільні жертви на визвольну боротьбу. Жертвували по $1: Преосв. Богдан, о. д. Профета, В. Найдан; дрібними $8.70. Разом $11.70, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Іван Бзан,
фін. секр. церк. громади.

БАЙОН, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

У суботу, 28. травня, відбулася в готелі Фермонт в Джерзі Сіти гостина для вшанування 25-ліття подружжя панства Борисів з Байону. Зійшлося коло сотки гостей з ближчої й дальшої околиці. Підчас вечері пішли звичайні святочні привітні промови, серед котрих п. С. Кузів з Джемейки, на Лонг Айленді, візвала зібраних зложити жертву на допомогу Рідній Школі в Західній Україні. На цей заклик зібрано $26, котрі передано Обєднанню для висилки до краю. Жертвували: П. Борис $5; по $2: Д. Когут, А. Райтер, О. Ревюк; по $1: о д-р В. Клодницький, о. Л. Весоловський, пані Клодницька, С. Корело, Й. Буката, В. Сокіл, П. Задорецький, Н. Висоцький, Ф. Фалінський, І. Габрилович, Н. Гітельман, Ю. Кузів, М. Михальський, Т. Ґроґан, А. Дейчук.

Що помогло?

Оборонець до обвинуваченого:

— Після того, як ви призналися, ваша справа стоїть трохи краще. Але що вас так надхнуло скласти такі ізнання, що будь-що-будь можуть вас запровадити за крати?

— О, це дуже проста справа, пане меценасе: моя жінка передтим сказала мені, що як дістануся до вязниці, то вона — розведеться зо мною.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ. (22)

Задоволені, що лев покинув їх, хлопці подалися в напрямі оселі. Та фактично вони вибрали лихий шлях і замісць аближатися до оселі, віддалялися від неї. Щойно по кількох годинах мандрівки Док зорієнтувався, що вони йдуть не туди, куди хотіли. Він прийшов до того висновку, орієнтуючись по сонці. Тепер хлопці змінили напрямок; та тим вони ще більше заплуталися в нетрах.

Кілька миль від того шляху, по якім блукали наші хлопці, кільканацять бородатих чоловіків, з дикими обличчями, заховалися в гущавині в на посіх збудований колибі і там чекали, аж промине буря. Їх тіла були горбаті і неформні. Цілий їх вигляд був відступний, жорстокий і не знаючий милосердя. Вони всі тулилися до себе, щоб взаємно себе огрівати.

Ця група дивних людей це були втікачі з Золотої Столиці Опару, одної дикунської оселі, в якій люди почитали сонце як бога. Під загрозою тяжкої кари їх викинено з оселі тому, що вони пробували підступом повалити свою найвищу жеркиню Ля, щоб у свої руки захопити владу. Тепер вони вандрували по нетрах, щоб знайти відповідне місце для оснування нової оселі.

Та серед того дивного гурта знаходилась одна особа, що була цілковито відмінна від решти. Це була гарна, симетрично збудована дівчина. Її обличчя було трохи обсмалене сонцем, але видно було, що вона походить з білої раси. Довкруги обличчя виявили золоті кучері. Також її суконка була гарненька, і була твором цивілізованих рук.